

72. Vasi Hegyhát-Rábamente Közhasznú Turisztikai egyesület
73. Vidékünk a Jövőnk Szövetség
74. Zala Termálvölgye Egyesület
75. Zala Zöld Szíve Vidékfejlesztési Egyesület

76. Zempléni Tájak Vidékfejlesztési Egyesület
77. Zengő-Duna Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület
78. Zselici Lámpások Vidékfejlesztési Egyesület

2. melléklet: A KSK rendelet által meghatározott 11 tematikus cél

43

1. A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése
2. Az infokommunikációs technológiákhoz való hozzáférés és minőségi szolgáltatások javítása
3. A kis- és közepes vállalkozások versenyképességének fokozása
4. Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra történő átállás támogatása
5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás elősegítése
6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának növelése
7. A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
10. Beruházás az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba
11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fejlesztése

3. melléklet: A Partnerségi Megállapodás prioritásai

1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása;
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, a foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre);
3. Az energia- és erőforrás-hatékonyság növelése;
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése;
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása;

4. melléklet: Az EMVA rendeletben meghatározott prioritások és fókuszterületek

1. *Prioritás:* a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben

1A *fókuszterület:* az innovációnak, az együttműködésnek és a tudásbázis gyarapításának az ösztönzése a vidéki térségekben;

1B *fókuszterület:* a kapcsolatok erősítése a mezőgazdaság, az élelmiszer-termelés és az erdőgazdálkodás, valamint a kutatás és az innováció között, egyebek mellett a környezetgazdálkodás és a környezeti teljesítmény javítása céljából;

1C *fókuszterület:* az egész életen át tartó tanulás és a szakképzés előmozdítása a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban;

2. *Prioritás:* a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása és a versenyképesség fokozása valamennyi régióban és a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében, valamint az innovatív gazdálkodási technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás előmozdítása

2A fókuszterület: valamennyi mezőgazdasági üzem gazdasági teljesítményének javítása, valamint a mezőgazdasági üzemek szerkezetátalakításának és korszerűsítésének a megkönnyítése, mindenekelőtt a piaci jelenlét, a piacorientáltság, és a mezőgazdasági tevékenységek diverzifikálásának fokozása céljából;

2B fókuszterület: a megfelelően képzett mezőgazdasági termelők mezőgazdasági ágazatba való belépésének megkönnyítése és ezen belül is különösen a generációs megújulás elősegítése;

3. *Prioritás:* az élelmiszerlánc szervezésének – többek között a mezőgazdasági termékek feldolgozásának és forgalmazásának, az állatjóllétnek és a mezőgazdaság terén alkalmazott kockázatkezelésnek – az előmozdítása

3A fókuszterület: az elsődleges termelők versenyképességének javítása, mégpedig azáltal, hogy megfelelőbb módon integrálják őket az agrár-élelmiszeripari láncba a minőségrendszerek révén, a mezőgazdasági termékek értékének növelése, valamint a helyi piacokon, a rövid ellátási láncokban, továbbá a termelői csoportokban és szervezetekben és a szakmaközi szervezetekben folytatott promóció;

3B fókuszterület: a mezőgazdasági üzemekben megvalósuló kockázatmegelőzés és -kezelés támogatása;

4. *Prioritás.* a mezőgazdasággal és az erdőgazdálkodással kapcsolatos ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása

4A fókuszterület: a biológiai sokféleség helyreállítása, megőrzése és javítása, beleértve a Natura 2000 területeken és a hátrányos természeti adottságokkal vagy egyéb sajátos hátrányokkal rendelkező területeken, jelentős természeti értéket képviselő gazdálkodás, valamint az európai tájak állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása;

4B fókuszterület: a vízgazdálkodás javítása, a műtrágya- és peszticidhasználat szabályozásának javítását is beleértve;

4C fókuszterület: a talajerózió megelőzése és a talajgazdálkodás javítása;

5. *Prioritás:* az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint a karbonszegény és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenállóképes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszeripari és az erdészeti ágazatban

5A fókuszterület: a mezőgazdaság általi vízfelhasználás hatékonyságának fokozása;

5B fókuszterület: a mezőgazdaság és az élelmiszer-feldolgozó iparág általi energiafelhasználás hatékonyságának fokozása;

5C fókuszterület: a megújuló energiaforrások, a melléktermékek, a hulladékok, a maradékanyagok és más, nem élelmiszer jellegű nyersanyagok biogazdasági célokra történő átadásának és felhasználásának megkönnyítése;

5D fókuszterület: a mezőgazdaságból származó, üvegházhatást okozó gázok és ammónia kibocsátásának csökkentése;

5E fókuszterület: a széntárolás és -megkötés előmozdítása a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban;

6. Prioritás: a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben, különös tekintettel a következő területekre:

6A fókuszterület: a diverzifikálásnak, kisvállalkozások alapításának és fejlesztésének, valamint a munkahelyteremtésnek a megkönnyítése;

6B fókuszterület: a helyi fejlesztés előmozdítása a vidéki térségekben;

6C fókuszterület: az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőbbé tétele, használatuk előmozdítása, és minőségük javítása a vidéki térségekben

5. melléklet: A VP LEADER intézkedésének céljai és a HFS-ek javasolt fejlesztési területei

A VP LEADER intézkedésének céljai:

1. a vidéki térségekben a gazdasági aktivitás mikro-szintjének fenntartása (helyi termékek és szolgáltatások),
2. a vidéki térségekben a lakosság humán közszolgáltatásokhoz való hozzájárulásának, illetve azok elérésének előmozdítása,
3. a vidéki térség, mint vállalkozási tér, lakóhely és turisztikai vonzóképségének erősítése,
4. a helyi közösségek tagjai egyéni aktivitásának, felelősségvállalásának és együttműködési készségeinek erősítése.

A HFS-ek javasolt fejlesztési területei:

1. A helyi gazdaság megerősítése

Mikrovállalkozások indításának és fejlesztésének ösztönzése, kisléptékű beruházásokkal, együttműködések ösztönzésével és a hálózatosodás segítségével. Kisléptékű élelmiszer feldolgozás és értékesítés ösztönzése.

Erőforrás és vállalkozáshiányos térségekben a helyi szükségletekre építő gazdasági tevékenységek elindításának és fenntartásának segítése a szociális gazdaság eszközeivel.

A helyi termelési-fogyasztási rendszerek erősítése, beleértve a helyi termékek és értékesítési csatornák fejlesztését, a fogyasztási kultúra befolyásolását célzó közösségi akciók támogatását, a REL alprogramba történő csatlakozás feltételeinek megteremtését.

A helyi háztáji integrációs rendszerek kialakításának ösztönzése: szociális/rehabilitációs célból saját fogyasztásra, vagy részleges piaci kibocsátásra történő kisléptékű mezőgazdasági termelő tevékenység kiterjesztése, beleértve eszköz/anyag/épület induló támogatását, képzést, tanácsadást, a termelés helyi szintű mentorálását és koordinációját.

A vidéki térségek idegenforgalmi specifikumaira pl. a természeti környezet, gazdálkodás, hagyományok, gasztronómia, vidékhez köthető szabadidős tevékenységekre, sportokra építő turisztikai fejlesztések. Egyedi élményeket nyújtó, specifikus vendégigényekhez alkalmazkodó tematizált turisztikai termékcsomagok kialakítása. Turisztikai hálózati infrastruktúra elemek fejlesztése. Turisztikai szolgáltatások hálózatos fejlesztése és/vagy marketingje (tervezés, animáció, működés, promóció) és ehhez kapcsolódó beruházások.

2. A kedvezőtlen társadalmi, demográfiai térségi folyamatok hatásainak enyhítése

A szegénység enyhítését célzó, a felzárkózást és befogadást segítő programok /projektek megvalósítása. A helyi szociális munka kapacitásainak erősítése, helyi szükségletekre szabott közösségi megoldások kialakítása. A helyi közösségek szociális érzékenységének, a generációk és a társadalmi csoportok kapcsolatainak erősítését szolgáló tevékenységek, szemléletformálás. Speciális, a helyi szükségletek szerinti képzések szervezése, készségfejlesztés tartós munkanélküliek, szegénységben élők számára, a munkaerőpiaci integrációt szolgáló foglalkoztatás feltételeinek támogatása.

Gyermekek iskolai és iskolán kívüli nevelésének fejlesztése, a gyakorlatorientált, a pályaválasztást megalapozó programok, gazdálkodási ismeretek feltételeinek megteremtése, bevezetése.

Alapszolgáltatásokat kiegészítő települési szolgáltatások közösségi megoldásainak fejlesztése.

A fiatalok helyben tartását és a betelepülést ösztönző fejlesztések, beleértve a lakhatást, valamint a munkavállalást elősegítő programokat. A fiatalok mobilitását segítő programok, képzések.

A vidéki szellemi és közösségi élet fejlesztését, ismeretanyag átadását szolgáló programok, képzések, közösségi kezdeményezések, tevékenységek (táborok, kiállítások) helyi társadalmi akciók és humán erőforrás támogatása, a fentiekhez kapcsolódó beruházások és eszközfejlesztés.

Kulturális (beleértve az épített környezetet) és természeti környezet fejlesztése, a vidéki örökség megőrzése és fenntartható közösségi és/vagy gazdasági hasznosítása.

3. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás kialakítása és a klímareziliencia fejlesztése

A helyi felnőtt lakosság körében (különösen agrárium) végzett, klíma és környezettudatosságot fejlesztő szemléletformáló akciók és a helyi gyermekek klíma és környezettudatosságának megalapozását szolgáló tevékenységek az óvodai, iskolai és iskolán kívüli oktatás-nevelési lehetőségek kihasználásával. Egyéb kapcsolódó közösségi kezdeményezések és helyi társadalmi akciók támogatása.

A helyi fenntarthatósági és alkalmazkodási stratégia kialakítása közösségi tervezéssel a széleskörű elfogadás érdekében. Szükség esetén egy-egy területspecifikus környezeti kihívás, vagy kezelési alternatíva alaposabb vizsgálata, mérése.

Innovációs brókertevékenység a környezetgazdálkodás területén. A fenntarthatóság és a klímareziliencia fejlesztéshez kapcsolódó innovációs tevékenység a speciális helyi kihívások és megoldási elképzelések vizsgálatával, a megfelelő tudományos és mérnöki input igények azonosításával és az ennek alapján kiválasztott közreműködők bevonásával.

Az élőhely és tájkarbantartáshoz szükséges, a környezeti monitoring tevékenységet segítő, valamint a szélsőséges meteorológiai események következményeinek kezelésére alkalmas műszer és eszközkapacitások létrehozása, ezek működtetésére helyi ökológiai szolgálatok, tudásközpontok kialakítása a helyi civil szervezetekre alapozva.

Kisléptékű, kísérleti és/vagy bemutató jellegű beavatkozások megvalósítása a helyi alkalmazkodási terveknek megfelelően, pl. klímarezilienciát fejlesztő kultúrák, művelésmódok kísérleti bevezetése, helyi anyagokra/hagyományokra alapozott építészeti megoldások, élőhely rehabilitáció vagy kialakítás, pufferzónák létrehozása, kisebb vízviszatarterást szolgáló projektek.

4. Innovatív aprófalv kísérleti program

Az aprófalvak fennmaradását szolgáló, a helyi lakosság megélhetésének új, fenntartható formáinak kialakítását és megerősödését segítő fejlesztések, amelyek a települések által meghatározott speciális fejlődési irány (mint például ökofalu, turizmus, egészségügyi és jóléti szolgáltatások,) mentén javítják az aprófalvak ellátóképességét és eltartóképességét. Az aprófalvak emberi erőforrás hiánya és az innovatív megoldások ösztönzése céljából javasolt a közös tanulás és a külső humán erőforrás bevonása.

6. melléklet: A térségi szereplők bevonásának módszertana

Ebben a mellékletben olyan iránymutatások, javaslatok és tippek találhatók, amelyek segítenek a térségi szereplők és érintettek bevonását eredményessé tenni, hozzájárulva a HFS térségi beágyazottságának, támogatottságának növeléséhez. A közösségi tervezés módszertana mindig egy ideáltipikus folyamat leírása, amelyet a konkrét tervezési helyzetnek – erőforrások, korábbi együttműködési tapasztalatok, feladatok stb. – megfelelően kell testre szabni, alkalmazni.

A közösségi tervezés logikáját követve a helyi szereplők bevonásával kapcsolatos fontos alapelv, hogy a megszólított érintettek nem csak adatszolgáltatók, hanem cselekvő részesei annak a tanulási folyamatnak, amit tervezésnek nevezünk. A „tanulás”, a helyzet és a lehetőségek megismerése, a tennivalók felismerése tehát közösen történik. Ez akkor jön létre, ha a térség szereplői a műhelymunkák, megbeszélések keretében egymással is kapcsolatba kerülnek, megismerve egymás érdekeit, értékeit, szükségleteit, nézőpontjait. Ez a kulcsa annak, hogy egy olyan integrált stratégia jöjjön létre, amely a térség szereplői számára előnyös, és ezáltal magas szintű támogatottságot élvez.

A bevonás módja és mértéke

Az adott tervezési feladat érintettjeit, szereplőit különböző módszerekkel, különböző szerepekben tudjuk bevonni. A vonatkozó szakirodalom a bevonás szintjét egy ún. „részvételi lépcsővel” ábrázolja, vagyis a bevonás módja és mértéke szerint sorrendet állít fel. Az alábbi példában az első két lépcsőfok gyakorlatilag még nem tekinthető részvételnek.

Passzív „részvétel”: Az érintetteket tájékoztatják arról, hogy mi fog történni, illetve mi az, ami már történt. Az információ teljes mértékben a külső szakértők, tervezők birtokában van.

Részvétel információs szolgáltatáson keresztül: Az érintettek részt vesznek a tervezési folyamatban azáltal, hogy a külső tervezők által feltett kérdésekre, kérdőívekre válaszolnak. A felmérés feldolgozásának eredményeit nem ismerik, így a tervezési folyamatba beleszólásuk nincs.

Részvétel konzultáción keresztül: Az érintetteket bevonják a tervezési folyamatba konzultációk keretében, ahol kifejthetik véleményüket, nézeteiket. A külső szakértők határozzák meg a problémákat és a megoldásokat, de az érintettek véleménye alapján ezeket módosítják, finomítják. A döntéshozatalba az érintettek nincsenek bevonva.

Funkcionális részvétel (delegáció): Az érintettek csoportokat (munkacsoportokat, bizottságokat) alakítanak, hogy előre eldöntött célokkal, feladatokkal foglalkozzanak. Erre